

Kenniscentrum Wondzorg

Decubitus patiënten benaderd vanuit een holistische visie

Barbara den Boogert,

Wondconsulent, Delft

Tonny de Groot,

Transmuraal wond- en decubitusconsulent, Zoetermeer

Disclosure belangen spreker

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Geen
<ul style="list-style-type: none"> • Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk ...	<ul style="list-style-type: none"> • N.v.t. • N.v.t. • N.v.t. • N.v.t.

Casuïstiek

- Anamnese
- Wondregistratie
- Behandelplan

**STILSTAAN
BIJ JE
HANDELEN
IS
VOORUITGANG**

Loesje

Casus

Persoonlijke gegevens:

- **Naam** : mevrouw Klaassen
- **Leeftijd** : 55 jaar
- **Geslacht** : vrouw
- **Woonplaats** : Voorburg
- **Gezinssamenstelling** : wonend met echtgenoot
- **Beroep** : arbeidsongeschikt
- **Sociale omgeving** : heeft geen kinderen maar wel een hond
- **Huidige situatie:**
  - Mevrouw heeft vanaf haar jeugd een lage dwarslaesie, ontstaan bij het turnen. Zij zit in een gewone rolstoel. In verband met een neurogene blaas op basis van een dwarslaesie verricht zij al 20 jaar zelfcatheterisatie. Zij woont zelfstandig en haar man helpt haar.
  - Doordat haar rolstoel kapot was heeft mevrouw een vervangende rolstoel gekregen met een verkeerd anti decubitus kussen er in. Zij had na 48 uur decubitus op haar linker zitknobbel.

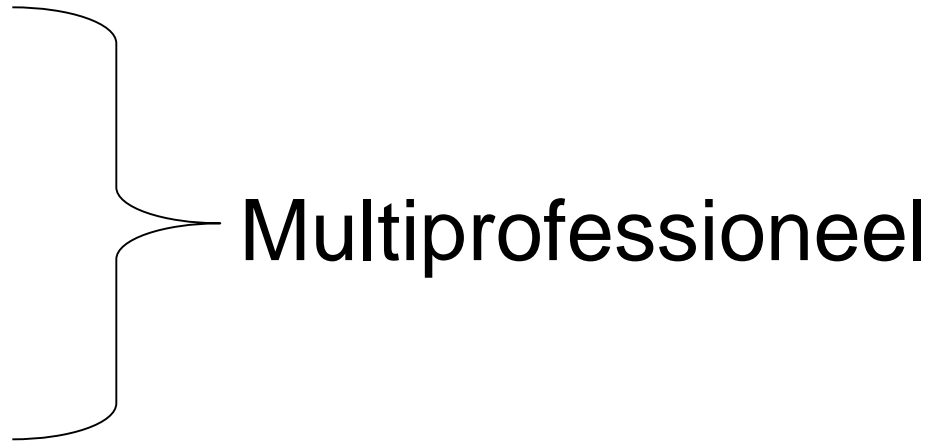

Voorgeschiedenis

- dwarslaesie
- neurogene blaas
- diabetes mellitus type 2
- eerder doorgemaakte decubitus hiel en wondjes aan haar hallux links
- hypertensie
- depressies

Anamnese welk domein...?

- Medisch
- Verpleegkundig
- Paramedisch

Verpleegkundig

Structuur verpleegkundige diagnose

- P(robleem) → decubitus categorie IV
- E(tiologie) → verkeerde stoel en kussen
- S(ymptomen) → huiddefect, exsudaat, debris, pijn, etc.

Medisch / verpleegkundig?

- P: Lokale necrose
- E: Decubitus categorie IV
- S: Odor Malor Calor Dolor

Paramedisch/medisch/verpleegkundig??

- P: Laag serum-albumine
- E: Geen eetlust, onvoldoende calorische intake
- S: Slechte wondgenezing

Wondclassificatie: ALTIS

- A = aard   decubitus
- L = locatie   linker zitbeen
- T = tijd   sinds 1 week
- I = intensiteit   categorie IV
- S = samenhang   weinig mobiliteit,
dwarslaesie, diabetes

Wondclassificatie: TIME

- T = 70% geel, 30%rood
- I = secundair geïnfecteerd
- M = nat
- E = ondermijning

Wondbeleid ?

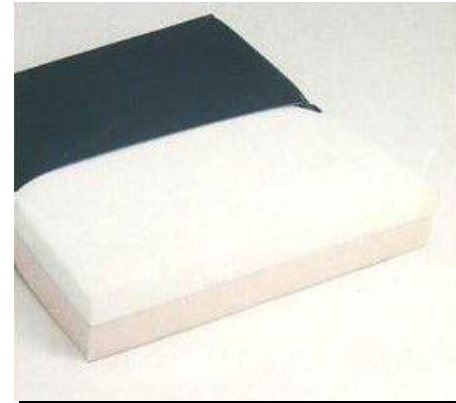
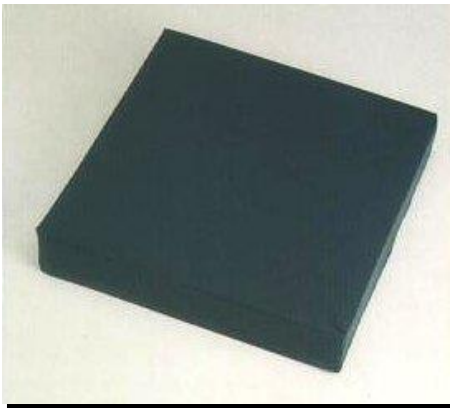
Behandelplan

- Ergotherapie
  - stoelvoorziening
  - bed matras
  - glijzeil
- Diëtiste
- huisarts inlichten over de bloedsuikers

Decubitus preventie: materialen: de onderlaag: welk soort zitkussen?

- Traagfoam kussen

Zitkussens met lucht

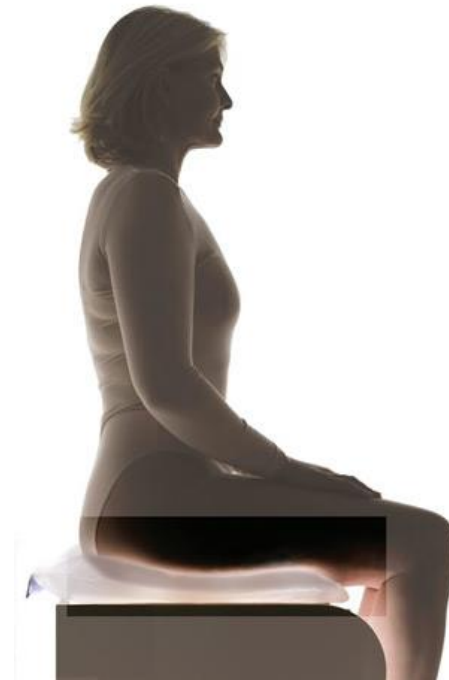

GelCell
Relax GelCell

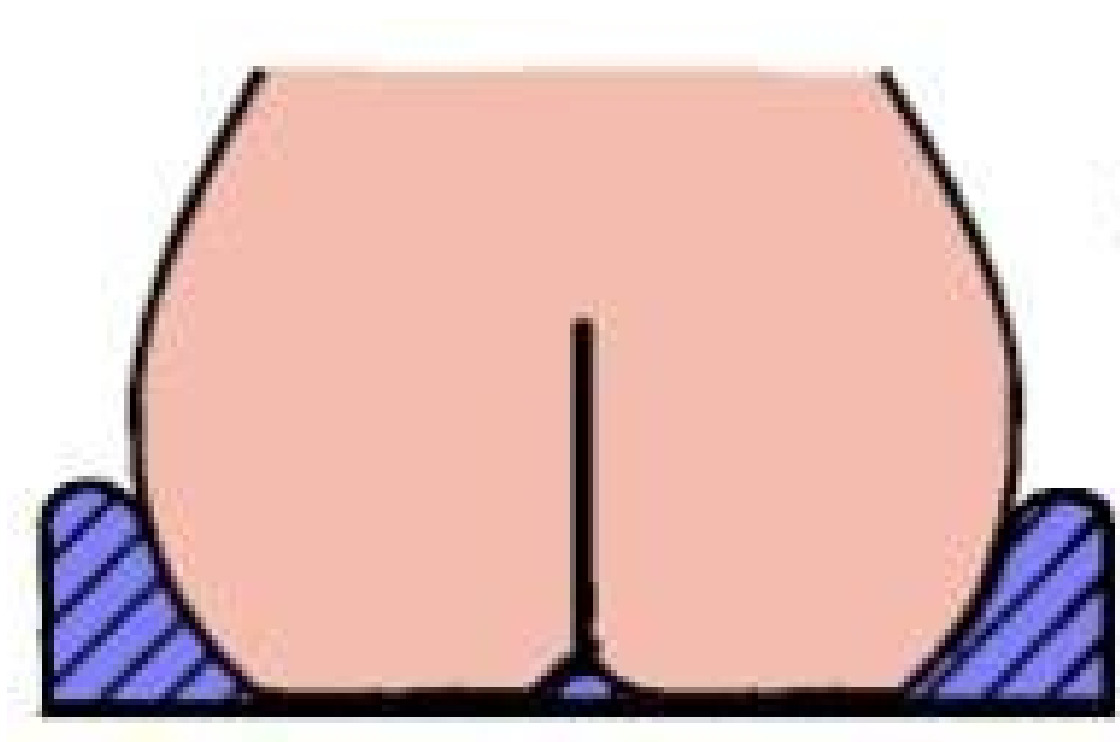
Drukverlagend op siliconen gebaseerde

36 luchtgevulde, onderling verbonden

Attentie op: Bottoming out

Casus

- Persoonlijke gegevens:
- Naam : mevrouw Jansen
- Leeftijd : 80 jaar
- Geslacht : vrouw
- Woonplaats : Delft
- Gezinsamenstelling : wonend met echtgenoot
- Beroep : gepensioneerd
- Sociale omgeving : heeft drie volwassen kinderen

Huidige situatie:

Mevrouw gaat erg achteruit en heeft drie weken geleden een beroerte gehad met een parese rechts, sindsdien steeds meer in bed en in de stoel heeft geen trek meer in eten. Haar man verzorgt haar. Zij gaat zelf onder de douche maar klaagt sinds twee weken over pijn in haar billen. De huisarts komt langs en ziet deze wond!

Casus

- Anamnese
- Wondregistratie
- Behandelplan

Anamnese: ALTIS

A = aard
L = locatie
T = tijd
I = intensiteit
S = samenhang

decubitus
rechter bil
sinds 3 weken datum invullen!
categorie ?
verminderde sensibiliteit,
minder mobiel, geen eetlust

Wondclassificatie: TIME

- T = 100% geel
- I = secundair geïnfecteerd
- M = droog
- E = ondermijning ?

Wondbeleid?

Casus

Persoonlijke gegevens:

- Naam : meneer Gerritsen
- Leeftijd : 75 jaar
- Geslacht : man
- Woonplaats : de Lier
- Gezinsamenstelling : wonend met echtgenote
- Beroep : gepensioneerd / is oppas opa
- Sociale omgeving : heeft 2 kinderen en 4 kleinkinderen

Huidige situatie:

Meneer fietst met zijn kleinkind, deze wijkt uit vanwege een kapotte tegel en valt tegen zijn opa aan. Meneer Gerritsen valt tegen de stoeprand en breekt zijn heup.

Patiënt heeft diabetes

Wordt opgenomen en de volgende dag geopereerd aan zijn heup. Er zit veel oedeem in zijn been en er ontstaat een blaar en binnen een week is er deze wond.

Casus

- Anamnese
- Wondregistratie
- Behandelplan

Anamnese: ALTIS

- A = aard decubitus
- L = locatie rechter hiel
- T = tijd sinds 1 week
- I = intensiteit categorie II
- S = samenhang een week geleden heup OK en diabetes

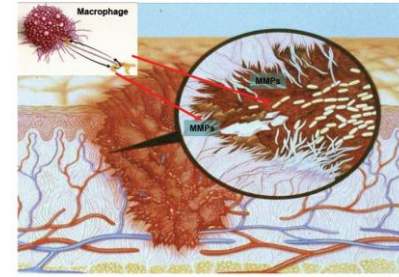
Wondclassificatie: TIME

- T = 80% rood en 20% geel
- I = secundair geïnfecteerd
- M = nat
- E = blaardak?

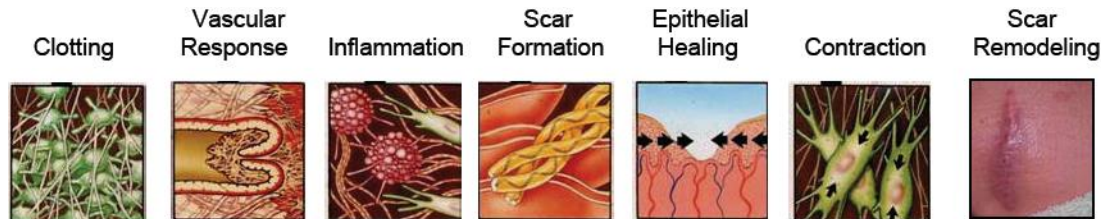
Wondbeleid?

Diabetes en wondgenezing

- Normale wondgenezing
- **Heamostase**
- Thrombocyten
- **Ontstekingsfase**
- granulocyten
- Leukocyten
- Macrofagen
- **Granulatiefase**
- Fibroblasten
- Endotheelcellen
- Zuurstof neovascularisatie
- **Maturatie-
/Remodelleringsfase**
- Fibrinogeen
- Collageen
- Epitheelcellen
- **Littekenvorming**
- collageen

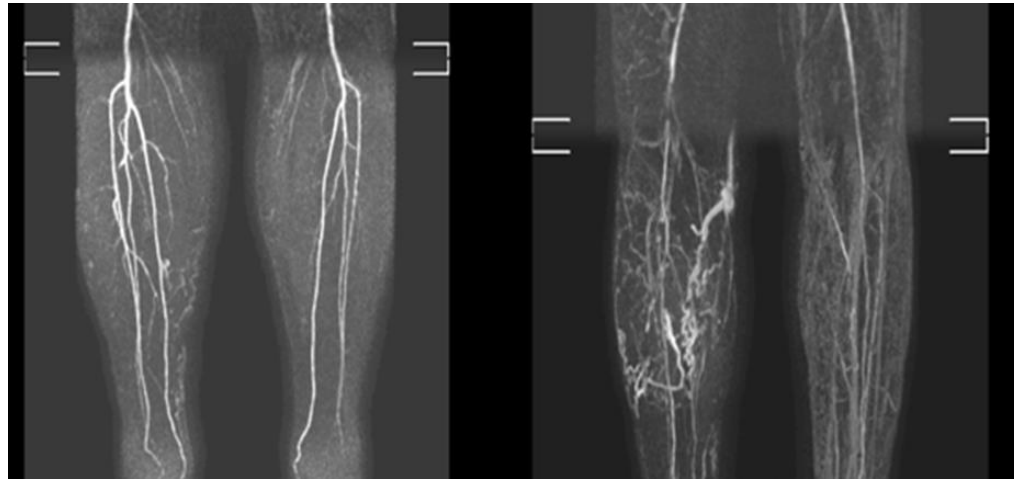
- Diabetes patiënten
- **Heamostase**
- Thrombocyten ↓
- **Ontstekingsfase**
- Fibrinogeen
- Leukocyten
- Macrofagen ↓
- **Granulatiefase**
- Fibroblasten ↓
- Endotheelcellen
- Zuurstof neovascularisatie ↓
- **Maturatiefase**
- Fibrinogeen
- Collageen ↓
- Epitheelcellen
- **Littekenvorming**
- Collageen ↓

Ischemie

- Microcirculatie: Vernauwing van arteriolen en cappillairen
- Macrocirculatie: Vaatwand verkalking
- Veneuze insufficiëntie: Oedeem

- Foto links: normale crurale vaten, nauwelijks outflow
- Foto rechts: Femoraal al matig met slechte outflow: re 1 zeer dun bloedvat, maar heeft wel collateralen

Behandelplan

- Vaatstatus / Ambulante compressie techniek
- Bloedsuikerregulatie
- Mobiliseren
- Schoeisel

Decubitusclassificatie

- **Categorie I**
niet-wegdrukbaar roodheid
- **Categorie II**
verlies van een deel van de huidlaag of blaar (geen wondbeslag)
- **Categorie III**
verlies van een volledige huidlaag (vet zichtbaar)
- **Categorie IV**
verlies van een volledige weefsellaag (spier/bot zichtbaar)

Classificatie is om ernst letsel vast te stellen, niet om behandeling te bepalen!

Internationale richtlijn decubitus 2014

Categorie V: ondefinieerbaar; verlies volledige weefsellaag met onbekende diepte

Categorie VI: Vermoeden van een diepe weefsellaag, huid intact

Decubitus door hulpmiddelen en apparaten

Decubitusclassificatie

- Verwar niet met andere letsels
  - Incontinentie Associated Dermatitis (IAD),
  - Smetten
  - Ulcus cruris
  - Diabetische voet ...

Decubitus versus IAD (incontinence associated dermatitis)

Waarom onderscheid?

- Juiste diagnose
- Juiste (secundaire) preventieve maatregelen
- Juiste behandeling

??????

Decubitus categorie 2

??????

Combinatieletsel

Behandeling IAD

- Preventie: mictietraining en regelmatig (laten) plassen
- Regelmatig verschonen van incontinentiemateriaal
- Ademend, nonwoven materiaal
- Groot absorberend vermogen
- Dagelijkse huidverzorging:
  - Dagelijks wassen en deppend drogen
  - Géén of pH-neutrale zeep gebruiken
  - Observeren op roodheid en glimmen
  - Gedurende de dag frequent verschonen, bij vervuiling wassen en drogen
- Huidbescherming:
  - Barrièrecrème (beschermlaagje) of barrièrespray
  - Zinkoxidesmeersel FNA (= zinkolie)

Behandeling IAD

- Preventie: mictietraining en regelmatig (laten) plassen
- Regelmatig verschonen van incontinentiemateriaal
- Ademend, non woven materiaal
- Groot absorberend vermogen
- Dagelijkse huidverzorging:
  - Dagelijks wassen en deppend drogen
  - Géén of pH-neutrale zeep gebruiken
  - Observeren op roodheid en glimmen
  - Gedurende de dag frequent verschonen, bij vervuiling wassen en drogen
- Huidbescherming:
  - Barrièrecrème (beschermlaagje) of barrièrespray
  - Zinkoxidesmeersel FNA (= zinkolie)

AUW!

Grote hieldecubitus met lekkende blaar

Blaardak verwijderen?

Decubitus enkel categorie III voor en na reinigen

Casus hieldecubitus

- A: decubitus
- L: rechter hiel
- T: enkele dagen
- I: categorie 2
- S: Sliep door pijn alleen op rug
Hiel niet vrij gelegd

85 jarige dame
Minder mobiel door versleten heup
Staat op wachtlijst voor THP
Orthopeed belt wondconsulent, doel:
alleen OK als huid intact blijft

Interventions?

6 weken later, na de OK open gegaan

T 90% zwart 10% geel
I Geen
M Vochtig
E iets verweekt

Behandeling?

Interventies

Na 1 week

5 weken later

7 weken later

In totaal 5 maanden

Casus decubitus zitbeen

Man 80 jaar

CVA

Rolstoelafhankelijk

Thuiswonend met echtgenoot

A: decubitus

L: linker zitbeen

T: enkele weken

I: categorie $\frac{3}{4}$?

S: zit in rolstoel zonder goede zitvoorziening

geen goede houding

had al AD matras

voeding ontoereikend

Casus decubitus zitbeen

T: 20% rood 50% geel 30% zwart

I: nee

M: vochtig/droog

E: iets verweekt

Casus decubitus zitbeen

Interventies

Pijnmedicatie

Bedrust?

Wisselhouding

Stoelaanpassing/zitting/houding

Voeding

Casus decubitus zitbeen

Wondbehandeling?

Reinigen

Hydrogel

Siliconen schuimverband border

Casus decubitus zitbeen

Spoelen met spoelcatheter

Casus decubitus zitbeen

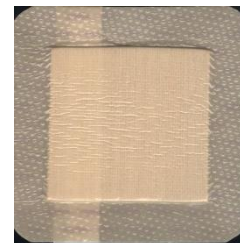

Fistel bijna dicht na 8 maanden
Allergie pleister

Casus heup decubitus 90 jarige vrouw

A decubitus
L re heup
T 2 wkn geleden cat 1
I categorie 3
S mobiel met rollator
geestelijk achteruit
diabetes/anemie
altijd op re zij slapen
geen pijn wond
voedingstoestand slecht
THP rechts 20 jaar geleden

2 weken later

Necrose
verwijderd

T 2% rood en 98% geel

I ja

M vochtig

E omgeving rood

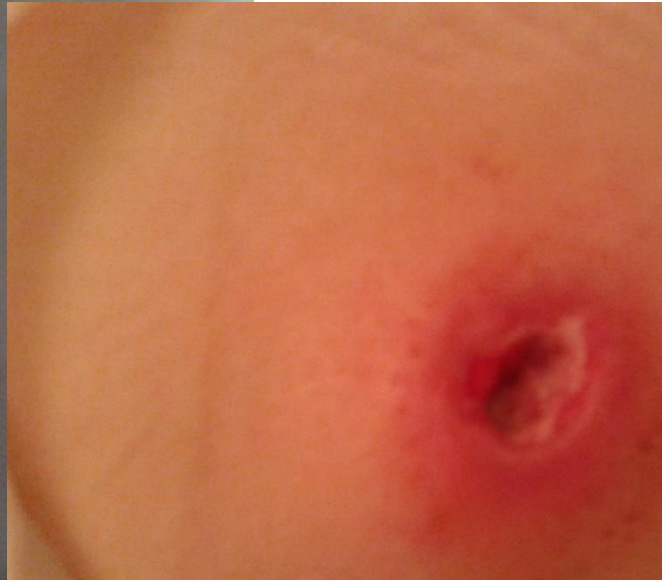
Behandeling?

Hydrogel

Siliconen AG schuimverband border

Steeds 2 weken later

Dank voor uw aandacht!

